

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту спеціальної педагогіки і
психології імені Миколи Ярмаченка
НАПН України

Л.І.Прохоренко
Схвалено Вченою радою Інституту
(протокол № 10 від «15» грудня 2022 р.)

Спеціальність 016 Спеціальна освіта , 053 Психологія

Освітня програма Спеціальна педагогіка, Спеціальна психологія

Ступінь Доктор філософії

Шифр дисципліни

ВД18

Назва дисципліни

Раннє втручання та розвиток дітей з психофізичними порушеннями / Early Intervention and Development of Children with Psychophysical Disabilities

Навчальний рік

2022-2023

Кількість кредитів
ЄКТС (годин)

2 кредити (60 годин)

Статус

Вибіркова дисципліна

**Короткий опис
дисципліни**

Курс має на меті забезпечити майбутніх докторів філософії формування компетентностей. Необхідних для здійснення науково – дослідницької діяльності, викладацької роботи, аналітичної роботи та наукового консультування в галузі спеціальної освіти, корекційної педагогіки дати

Ми розглянемо:

- систему наукових знань про моделі надання комплексної

допомоги дітям з обмеженими можливостями та їх сім'ям;

- теорію дитячо-батьківських відносин, шляхами подолання кризи;
- процес коучінгу сімей, які мають особливі освітні потреби проблеми

Пререквізити

Викладач **Шевченко Володимир Миколайович**
Шевченко Юлія Василівна

Контакти Тел +380679555548
Email shevchenko_volodumur@ukr.net
julia_shevchenko81@ukr.net

Час для консультацій Понеділок та четвер, 14:00-15:00

Мета курсу	- Надати знання про закономірності розвитку, особливості фізіологічного, психофізичного, психічного і емоційного розвитку дітей дитячого та раннього віку, створення умов для оволодіння спеціальними науковими знаннями в галузі історії та теорії ранньої допомоги дітям і сім'ям, освоєння теоретико-методологічних і організаційно-методичних основ професійної діяльності та готовності до здійснення ранньої допомоги в системі психолого-педагогічного супроводу дітей з особливо освітніми потребами в інклюзивне навчання.
-------------------	---

Завдання курсу

1. Розкрити загальні питання системи раннього втручання.
ознайомити з теоретичними підходами до прихильності і раннього втручання; ознайомити з фізіологічними і психологічними аспектами ембріонального розвитку; розкрити значення пренатального періоду для подальшого психічного розвитку дитини; ознайомити з особливостями психофізичного, психічного і емоційного розвитку дітей дитячого та раннього віку;
- 2.
3. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній навчально-виховній, навчально- реабілітаційній), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідно науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

- ЗК1 Здатність до розуміння предметної області професійної діяльності; володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні стратегії професійної діяльності.
- ЗК2 Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі норм суспільної моралі; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній корекційно- педагогічній діяльності.
- ЗК3 Здатність до виконання власних професійно- функціональних обов'язків; уміння дотримуватись норм загальнолюдського і професійного корекційно- педагогічного етикету; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність, гуманність під час освітньої та професійно-корекційної діяльності; досвід відповідального і сумлінного ставлення до виконання своїх професійних обов'язків.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1 Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань знання про особливості психофізичного розвитку дітей з різними особливими освітніми потребами.

СК2 Здатність використовувати психолого-педагогічні знання і практичні навички з фундаментальних та професійних дисциплін у процесі розвитку, виховання і навчання дітей з особливими потребами в умовах спеціального та інклюзивного навчання.

СК3 Здатність до оцінювання, інтерпретації та синтезу діагностичної психолого-педагогічної інформації про дітей з особливими освітніми потребами з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей.

Програмні результати навчання

ПРН1 Знати особливості психофізичного розвитку та характеристики дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН2 Здатність інтерпретувати, оцінювати та узагальнювати інформацію і дані про стан розвитку дитини та її психічних процесів.

ПРН3 Володіти сучасними методами і технологіями діагностичної, корекційної, реабілітаційної роботи з дітьми, що мають порушення психофізичного розвитку, а також труднощі в навчанні.

Програма дисципліни
Блок 1.

Тема 1	Рання допомога як специфічний вид психолого-педагогічного супроводу дитини та її сім'ї в системі освіти.
1.1	Поняття про ранню допомогу та раннє втручання як системної практики і специфічної технології.
1.2	Історія становлення практики ранньої допомоги. Теоретико-методологічні обґрунтування необхідності надання ранньої допомоги дитині і його сім'ї.
1.3	Міжнародні і регіональні документи, що визначають необхідність розвитку системи ранньої допомоги.
Тема 2	Концептуальні засади організації ранньої допомоги
2.1	Поняття про ранньої допомоги та ранньому втручанні як системної практиці і специфічної технології.
2.2	Історія становлення практики ранньої допомоги. Теоретико-методологічні обґрунтування необхідності надання ранньої допомоги дитині і його сім'ї.
2.3	Міжнародні і регіональні документи, що визначають необхідність розвитку системи ранньої допомоги.
Тема 3	Організаційно-методичні основи ранньої допомоги
3.1	Цілі, завдання та пріоритетні напрямки розвитку системи ранньої допомоги в Україні.
3.2	Організації, які надають послуги ранньої допомоги (служби та відділи ранньої допомоги, ІРЦ-центри, групи короткотривалого перебування, консультаційні центри, лекотеки і ін.).
3.3	Фахівці ранньої допомоги. Інформаційно-методичний супровід ранньої допомоги як інноваційної практики в системі ІРЦ-супроводу.
Тема 4	Специфіка професійної діяльності педагога-психолога в системі ранньої допомоги
4.1	Специфіка професійних компетенцій педагога-психолога як фахівця ранньої допомоги.
4.2	Особливості організації діагностичної роботи в практиці ранньої допомоги. Критерії і параметри оцінки потреби в ранній допомозі. Методи діагностики та діагностичний інструментарій.
4.3	Особливості консультування батьків дитини в системі ранньої допомоги. Психологічна освіта в системі ранньої допомоги.
Тема 5	Система раннього втручання блок
5.1	Раннє психотерапевтичне втручання. Терапевтичний підхід до

- сімей, моделі раннього психотерапевтичного втручання.
- 5.2 Оцінювання поведінки немовляти і взаємодії як терапевтичне втручання. Психодинамічна психотерапія. Соціально-педагогічне раннє втручання.
- 5.3 Міждисциплінарна командну взаємодію в програмах раннього втручання. Організація переходу в дитячі дошкільні установи.

Блок 2

Програма дисципліни

Тема 1

Стан системи ранньої корекційної допомоги дітям в Україні на сучасному етапі.

- 1.1 Актуальні питання розвитку системи допомоги дітям зособливими освітніми потребами.
- 1.2 Причини переходу до нових моделей функціонування спеціальних дитячих освітніх установ.
- 1.3 Концепція модернізації української освіти. Концепція ранньої комплексної допомоги дітям з різними порушеннями у розвитку.

Тема 2

Закономірності психофізичного розвитку дітей дитячого, раннього віку в нормі.

- 2.1 Основні фізіологічні та нервово-психічні особливості дитини першого року життя.
- 2.2 Найбільш значимі на першому році життя показники: зорові і слухові орієнтовні реакції (слухове і зорове зосередження, локалізація звуку в просторі, формування стеження, формування зорово-рухової координації, зорове передбачення), позитивні емоції (перша посмішка, комплекс поживлення, реакції сміху і плачу), загальні руху (формування вертикалізації)
- 2.3 руху руки і дії з предметами, розуміння мови, показники, які можуть бути віднесені до соціальних (етапи розвитку активної мови, перші форми спілкування дітей один з одним, навички в процесах).

Тема 3

Клініко-психолого-педагогічна характеристика контингенту дітей з ООП.

- 3.1 Особливості нервово-психічного розвитку дітей першого року життя з ураженням ЦНС різної етіології та ступеню тяжкості.
- 3.2 Мінімальна мозкова дисфункція. Церебрастенічний синдром. Судомний синдром, його вплив на затримку розвитку. Синдроми рухових розладів, основні характеристики в діагностиці: м'язовий тонус (спастичність, гіпотонія, дистонія), рефлексорна активність. Органічне ураження ЦНС: ступені тяжкості, прояви.

3.3	Характеристика різних варіантів затримки розвитку (Л.Т. Журба, Е.М. Мастюкова): неспецифічна і специфічна затримка розвитку; рівномірне і нерівномірне відставання в розвитку; диспропорційний розвиток; парціальна затримка.
Тема 4	Методи психолого-педагогічного обстеження дітей дитячого, раннього віку.
4.1	Етапи діагностики порушеного розвитку: скринінг-діагностика; диференціальна діагностика; поглиблене психолого-педагогічне вивчення дитини з метою розробки індивідуально-корекційної програми (виявлення індивідуальних психолого-педагогічних особливостей дитини; розробка індивідуальних корекційних програм розвитку і навчання; визначення умов виховання дитини, специфіка внутрішньосімейних стосунків).
4.2	Найбільш популярні зарубіжні методи оцінки психічного розвитку дітей раннього віку від 2-х місяців до 2,5 років: тести Т.Бразельтона, Денверський тест розвитку і шкали Н.Бейлі, оцінна шкала поведінки немовляти -Neonatal Behavioral Assessment Scale (NBAS), «Мюнхенській функціональної діагностики розвитку» КИД-шкала, скринінгових опитувальник М-СНА.
4.3	Вітчизняні методи оцінки психічного розвитку дітей першого року життя, «Шкала нервово-психічного розвитку» Л.Т.Журби і Е.М.Мастюкова (1981р.) І доповнена Е.Л.Фрухт. «Діагностика психічного розвитку дітей першого року життя» (О.В.Баженова, 1986), «Діагностика психічного розвитку дітей від народження до 3-х років» (Е.О. Смирнова, Н.Л. Галигузова, І.В. Єрмолова, С.Ю. Мещерякова, 2002).
Тема 5	Корекційно-розвиваюче середовище, його роль в житті дитини.
5.1	Значення терміна «розвиваюче середовище» в роботах педагогів і психологів.
5.2	Вимоги до створення предметно-розвиваючого середовища. Умови і принципи, облік яких необхідний при побудові корекційно-розвивального середовища.
5.3	Особливості допомоги сім'ям, які виховують дітей з порушеннями розвитку, в рамках раннього психолого-педагогічного супроводу.

План						
Семестр, тиждень, заняття (дата)	Тема, план заняття	Аудиторні заняття		Самостійна робота	Год	
		Форма	Год	Завдання		
Семестр 1 Заняття 1	<p>Тема 1. Рання допомога як специфічний вид психолого-педагогічного супроводу дитини та її сім'ї в системі освіти.</p> <p>- Поняття про ранню допомогу та раннє втручання як системної практики і специфічної технології. Історія становлення практики ранньої допомоги. Теоретико-методологічні обґрунтування необхідності надання ранньої допомоги дитині і його сім'ї.</p> <p>- Міжнародні і регіональні документи, що визначають необхідність розвитку системи ранньої допомоги.</p> <p>- Основні поняття, що використовуються в теоретичних, методичних і нормативно-правових джерелах з питань організації ранньої допомоги.</p>	Лекція, практичне заняття	2	Актуальні проблеми виховання дітей раннього віку на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Поняття «розвиток». Тенденції розвитку. Основні напрямки вивчення розвитку дітей дитячого та раннього віку в рамках наступних дисциплін: медицини, фізіології, психології розвитку, пренатальної психології, дитячої та вікової психології, педагогіки та соціальної педагогіки і ін.	8	
Заняття 2	<p>Тема 2. Концептуальні засади організації ранньої допомоги</p> <p>- Поняття про ранньої допомоги та ранньому втручанні як системної практиці і специфічної технології.</p> <p>- Історія становлення практики ранньої допомоги. Теоретико-методологічні обґрунтування необхідності надання ранньої допомоги дитині і його сім'ї.</p> <p>- Міжнародні і регіональні документи, що визначають необхідність розвитку системи ранньої допомоги.</p> <p>- Основні поняття, що використовуються в</p>	Лекція, практичне заняття	2			

Заняття 3	<p>теоретичних, методичних і нормативно-правових джерелах з питань організації ранньої допомоги.</p> <p>Тема 3. Організаційно-методичні основи ранньої допомоги</p> <ul style="list-style-type: none">- Цілі, завдання та пріоритетні напрямки розвитку системи ранньої допомоги в Україні. Поняття про служби ранньої допомоги. Моделі організації ранньої допомоги- Перелік і специфіка послуг ранньої допомоги. Поняття про програми ранньої допомоги.- Організації, які надають послуги ранньої допомоги (служби та відділи ранньої допомоги, ІРЦ-центри, групи короткотривалого перебування, консультаційні центри, лекотеки і ін.).- Форми організації психологічних послуг в системі ранньої допомоги: консультування, корекційно-розвиваючі заняття в дитячо-батьківських групах, домашнє візитування і ін. Міжвідомчий підхід в системі ранньої допомоги.	Лекція, практичне заняття 2	Актуальність роботи в галузі охорони здоров'я матері і дитини. Перинатальна психологія як нова галузь дослідження і практики в психології і педагогіки. Особливості пренатального періоду розвитку плоду як фактор, що визначає здоров'я дитини. Основні закономірності пренатального періоду розвитку. Фахівці ранньої допомоги. Інформаційно-методичний супровід ранньої допомоги як інноваційної практики в системі ІРЦ-супроводу.	8
Заняття 4	<p>Тема 4. Специфіка професійної діяльності педагога-психолога в системі ранньої допомоги</p> <ul style="list-style-type: none">- Специфіка професійних компетенцій педагога-психолога як фахівця ранньої допомоги. Особливості організації діагностичної роботи в практиці ранньої допомоги.- Критерії і параметри оцінки потреби в ранній допомозі. Методи діагностики та діагностичний інструментарій.	Лекція, практичне заняття 2		

Заняття 5	<p>- Особливості організації корекційно-розвиваючих занять. Особливості консультування батьків дитини в системі ранньої допомоги</p> <p>- Психологічна освіта в системі ранньої допомоги. Специфіка проектування, реалізації та оцінки ефективності програм ранньої допомоги.</p> <p>Тема 5. Система раннього втручання</p> <p>- Раннє психотерапевтичне втручання. Терапевтичний підхід до сімей, моделі раннього психотерапевтичного втручання.</p> <p>- Оцінювання поведінки немовляти і взаємодії як терапевтичне втручання.</p> <p>- Психодинамічна психотерапія. Соціально-педагогічне раннє втручання. Міждисциплінарна командну взаємодію в програмах раннього втручання.</p> <p>- Організація переходу в дитячі дошкільні установи. Особливості лекотеки. Програма раннього втручання в Лекотека. Ігротека для дітей з ризиком відставання в розвитку. Програма раннього втручання в будинках дитини.</p>	Лекція, практичне заняття 2	Особливості розвитку в ембріональний і фетальний періоди. Критичні періоди пренатального розвитку. Токсикози вагітності, їх вплив на плід. Роль екзогенних і ендогенних впливів в різні періоди вагітності (екологічні чинники, соматичне і репродуктивне здоров'я матері, стреси, шкідливі звички, харчування, тощо.). Вплив на плід деяких захворювань, перенесених матір'ю під час вагітності. Лікарські препарати та хімічні речовини, що впливають на хід пренатального розвитку.	8
Семестр 2 Заняття 1	<p>Тема 6. Стан системи ранньої корекційної допомоги дітям в Україні на сучасному етапі.</p> <p>- Актуальні питання розвитку системи допомоги дітям зособливими освітніми потребами.</p> <p>- Причини переходу до нових моделей функціонування спеціальних дитячих освітніх установ.</p> <p>- Концепція модернізації</p>	Лекція, практичне заняття 2	Особливості розвитку дітей раннього віку: швидкий темп розвитку; стрибкуватість в розвитку основних функцій; швидке встановлення зв'язків з навколишнім світом і повільне закріплення реакцій; нерівномірність (гетерохронність) дозрівання структур і функцій мозку, здібностей,	8

	<p>української освіти. - Концепція ранньої комплексної допомоги дітям з різними порушеннями у розвитку.</p>		
Заняття 2	<p>Тема 7. Закономірності психофізичного розвитку дітей дитячого, раннього віку в нормі. - Основні фізіологічні та нервово-психічні особливості дитини першого року життя. - Найбільш значимі на першому році життя показники: зорові і слухові орієнтовні реакції (слухове і зорове зосередження, локалізація звуку в просторі, формування стеження, формування зорово-рухової координації, зорове передбачення), позитивні емоції (перша посмішка, комплекс пожвавлення, реакції сміху і плачу), загальні руху (формування вертикалізації), руху руки і дії з предметами, розуміння мови, показники, які можуть бути віднесені до соціальних (етапи розвитку активної мови, перші форми спілкування дітей один з одним, навички в процесах)</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p> <p>2</p> <p>Розвиток емоційних відносин між матір'ю і дитиною раннього віку. Емпатія. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Холдинг і спілкування з дитиною (Д. Віннікот). Емоційний розвиток дітей раннього віку. Базисна довіра проти базисного недовіри (Е. Еріксон). Теорії взаємодії дитини і дорослого на ранніх етапах розвитку.</p>	8
Заняття 3	<p>Тема 8. Клініко-психолого-педагогічна характеристика контингенту дітей з ООП. - Особливості нервово-</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p> <p>2</p>	

Заняття 4	<p>психічного розвитку дітей першого року життя з ураженням ЦНС різної етіології та ступеню тяжкості.</p> <ul style="list-style-type: none">- Основні види неврологічної патології. Ступені вираженості (легка, середня, важка). <p>Перинатальне ураження центральної нервової системи.</p> <ul style="list-style-type: none">- Гіпертензійний, гідроцефальний синдроми, їх поєднання, прояви. Синдроми гіпо- гіперзбудливості; основні прояви (рухова, психічна активність, сенсорні та емоційні реакції). Мінімальна мозкова дисфункція.- Церебрастенічний синдром. Судомний синдром, його вплив на затримку розвитку. Синдроми рухових розладів, основні характеристики в діагностиці: м'язовий тонус (спастичність, гіпотонія, дистонія), рефлексорна активність. <p>Тема 9. Методи психолого-педагогічного обстеження дітей дитячого, раннього віку.</p> <ul style="list-style-type: none">- Етапи діагностики порушеного розвитку: скринінг-діагностика; диференціальна діагностика; поглиблене психолого-педагогічне вивчення дитини з метою розробки індивідуально-корекційної програми (виявлення індивідуальних психолого-педагогічних особливостей дитини;- розробка індивідуальних корекційних програм розвитку і навчання; визначення умов виховання дитини, специфіка внутрішньосімейних стосунків).- Найбільш популярні зарубіжні методи оцінки психічного розвитку дітей раннього віку від	Лекція, практичне заняття 2	
-----------	--	-----------------------------	--

	<p>2-х місяців до 2,5 років: тести Т.Бразельтона, Денверський тест розвитку і шкали Н.Бейлі, оцінна шкала поведінки немовляти -Neonatal Behavioral Assessment Scale (NBAS), «Мюнхенській функціональної діагностики розвитку» КИД-шкала, скрінінгових опитувальник М-СНА.</p> <p>- Вітчизняні методи оцінки психічного розвитку дітей першого року життя, «Шкала нервово-психічного розвитку» Л.Т.Журби і Е.М.Мастюкова (1981р.) І доповнена Е.Л.Фрухт. «Діагностика психічного розвитку дітей першого року життя» (О.В.Баженова, 1986), «Діагностика психічного розвитку дітей від народження до 3-х років» (Е.О. Смирнова, Н.Л. Галигузова, І.В. Єрмолова, С.Ю. Мещерякова, 2002).</p>		
Заняття 5	<p>Тема 10. Корекційно-розвиваюче середовище, його роль в житті дитини.</p> <ul style="list-style-type: none">- Значення терміна «розвиваюче середовище» в роботах педагогів і психологів.- Роль предметної розвиваючого середовища у формуванні дітей раннього дошкільного віку.- Умови і принципи, облік яких необхідний при побудові корекційно-розвивального середовища.- Особливості допомоги сім'ям, які виховують дітей з порушеннями розвитку, в рамках раннього психолого-педагогічного супроводу.	Лекція, практичне заняття	2

Індивідуальні завдання та підсумковий контроль

Завдання

Особливості виконання та вимоги

Підсумковий контроль (тест) Для підсумкового оцінювання потрібно скласти тест з 30 запитань за програмою дисципліни

Оцінювання навчальних досягнень

Вид роботи	%
Відвідування аудиторних занять	20
Відповіді на запитання під час аудиторних занять	10
Індивідуальне завдання 1	10
Індивідуальне завдання 2	10
Підсумковий контроль (тест)	30
Всього	100

Шкали оцінювання

Бальна	ECTS	Національна	Заліків
90-100	A	Відмінно	Зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
66-69	D	Задовільно	Не зараховано - з можливістю повторного виконання завдань
60-65	E		
35-59	FX	Незадовільно - з можливістю повторного виконання завдань	
0-34	F	Незадовільно - з повторним вивченням дисципліни	Не зараховано - з повторним вивченням дисципліни

Додаткові бали

Вид роботи та вимоги

Бал за стобальною
шкалою

Основна (обов'язкова) література

1. Деякі питання створення системи надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя: розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 350-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/%20350-2019-%D1%80#n8> (дата звернення: 10.04.2020).
2. Зверева І. Д. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. К.: Універсум, 2013. 536 с.
3. Зверева І. Д., Петрович Ж. В. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: навчально-методичний комплекс. К.: Фенікс, 2007. 528 с.
4. Кармазіна О. О. Діти, жінки та сім'я в Україні: статистичний збірник / Державна служба статистики України. Київ, 2018. 320 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/DJS_2018_pdf.pdf (дата звернення: 24.03. 2020).
5. Кукуруза Г.В. Психологічна модель раннього втручання: допомога сім'ям, що виховують дітей раннього віку з порушеннями розвитку: монографія [Текст] / Г.В.Кукуруза. – Х.: Планета-принт, 2013. – 244 с.
6. Панченко Т. Л., Заплатинська А. Б. Раннє втручання як система комплексної допомоги дітям раннього та дошкільного віку. Народна освіта. 2018 №3. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5463 (дата звернення: 10.04.2020).
7. Про схвалення Концепції створення та розвитку системи послуг раннього втручання в Україні: Проект розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 серп. 2019. URL: <https://www.msp.gov.ua/projects/467/> (дата звернення: 10.04.2020).
8. Оксенюк О. В. Соціальний супровід сім'ї дитини з особливими потребами. Social work and education. 2018. Vol. 5, N 1. С. 38–46. URL: <http://journals.uran.ua/swe/article/view/128699>
9. Склянська О.В. Супровід первинної соціалізації дитини з особливими потребами в програмах раннього втручання / О.В. Склянська // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова: збірник наукових праць. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – Випуск 30. – (Серія 19 "Корекційна педагогіка та спеціальна психологія"). – С. 307–312.
10. Стасенко Т. Раннє втручання: для якісної послуги необхідна ефективніша міжвідомча координація [Електронний ресурс] / Т. Стасенко. – Режим доступу: <https://www.umj.com.ua/article/129279/rannye-vtruchannya-dlya-yakisnoyi-poslugi-neobhidna-efektivnisha-mizhvidomcha-koordinatsiya>.

Додаткова література та інші джерела інформації

1. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: навчально-методичний посібник. – К: ГЕРБ, 2007. – 288 с.
2. Деякі питання реалізації пілотного проекту «Створення системи надання послуг раннього втручання: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 948-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/948-2016-%D1%80>.
3. Зверєва І.Д., Кияниця З.П., Кузьмінський В.О., Петрочко Ж. В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики: Навч. посіб.: У 2-х част. / І.Д. Зверєва, З.П. Кияниця, В.О.
4. Конвенція про права осіб з інвалідністю, ратифікована Законом України № 1767-VI від 16.12.2009, поточна редакція від 06.07.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.
5. Кузьмінський, Ж.В. Петрочко — К.: «Кожній дитині», 2010. — Част. I. — 224 с.4. Про затвердження національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/5012015-19364>.
6. Кукуруза Г.В. Ефективність програм раннього втручання для дітей з порушеннями психічного розвитку [Текст] / Г.В. Кукуруза // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна: зб. наук. праць. – Х., 2013. – Вип. 1046. – С.184-187. – (Серія психологія).
7. Кукуруза Г.В. Ефективність програм раннього втручання для дітей з порушеннями психічного розвитку [Текст] / Г.В. Кукуруза // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна: зб. наук. праць. – Х., 2013. – Вип. 1046. – С.184-187. – (Серія психологія).
8. Оцінка потреб дитини та її сім'ї. / За заг. ред. І.Д.Зверєвої. Авт.: І.Д.Зверєва, З.П.Кияниця, В.О.Кузьмінський, Ж.В.Петрочко, І.Самон. – К.: Держсоцслужба, 2007. – 144 с.
9. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV, поточна редакція від 31.08.2018, підстава 2462-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/pro_reabilitatsiyu_invalidiv_v_ukraini.htm.
10. Риндер І.Д. Модель психомоторного розвитку дітей з розладами аутичного спектра / І. Д. Риндер // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. – 2012. – Вип 3(1). – С.134-139.
11. Романчук О. Неповносправна дитина в сім'ї та в суспільстві / Олег Романчук. – Львів: Літопис, 2008. – 334 с.
12. Скрипник Т.В. Стандарти психолого-педагогічної допомоги дітям з розладами аутичного спектра: навч.-метод. посіб. / Т.В. Скрипник. – К.: Педагогічна думка, 2013. – 56 с.
13. Сухіна І.В. Родинно-орієнтований підхід у контексті комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом / І.В.Сухіна // Особлива дитина: навчання і виховання. – № 4. – 2014. – С. 28-32. с.182-191.
14. Шестопалова Л.Ф. Типи захисно-копінгової поведінки батьків, які виховують дітей раннього віку із порушеннями психомоторного розвитку [Текст] / Л.Ф.Шестопалова, Г.В.Кукуруза // Медицинская психология. – 2011. – № 1. – С.14-17.

Методи навчання

лекції, практичні заняття, виступи з науковими повідомленнями в рамках практичних занять у відповідності до тем, передбачених робочою програмою, підготовка та індивідуальний захист доповідей, рефератів, наукових повідомлень в рамках практичних занять по типу «круглий стіл», інтерактивні заняття, підготовка самостійних робіт.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Всі заняття проводяться в аудиторіях, які обладнані мультимедійними комплексами (проектор, SMART-дошка, комп'ютер).
Для роботи з науковою літературою надається доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus Elsevier та Web of Science, електронної бібліотеки НАПН України.

Питання до заліку

1. Стан системи ранньої корекційної допомоги дітям з ООП на сучасному етапі.
2. Стан проблеми раннього виявлення та спеціальної допомоги дітям з порушеннями у розвитку.
3. Роль сім'ї у вихованні дитини з порушеннями розвитку.
4. Типи дитячо-батьківських відносин у родині, яка має дитину з ООП
5. Роль сім'ї в корекційній вихованні дитини.
6. Ранній домашній супровід сімей, які мають дітей з порушеннями розвитку - нові технології навчання і виховання.
7. Коррекційна робота з дитиною раннього віку, яка має порушення в розвитку.
8. Принципи складання індивідуальної корекційно-розвивальної програми для дітей з ООП.
9. Науково-методичні основи психолого-педагогічної діагностики розвитку дітей раннього дошкільного віку.
10. Психолого-педагогічна діагностика розвитку дітей – складова педагогічного процесу.
11. Особливості перебігу розвитку дитини до народження.
12. Особливості розвитку дітей з порушеннями розвитку (на прикладі будь-якої нозології).
13. Методичне забезпечення психолого-педагогічної діагностики рівня розвитку дітей раннього віку.
14. Показники психофізичного розвитку дитини першого року життя.
15. Комплексні абілітаційні програми для розвитку дітей першого року життя.
16. Показники психофізичного розвитку дитини другого року життя.
17. Комплексні абілітаційні програми для розвитку дітей другого року життя.
18. Показники психофізичного розвитку дитини третього року життя.
19. Комплексні абілітаційні програми для розвитку дітей третього року життя
20. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку з порушеннями зору.
21. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку з порушеннями слуху.
22. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку з порушеннями аутичного спектру.
23. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку з порушенням інтелекту.
24. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку, мають комплексні порушення.
25. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку, мають органічні ураження ЦНС.
26. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку з порушеннями опорно-рухового апарату.

Інформація про викладача

Шевченко Володимир Миколайович, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями слуху.

Основні публікації з тематики дисципліни

Зворотній зв'язок

shevchenko_volodumur@ukr.net

Інше

Затверджено

Протокол № ____ від ____ / ____ / ____ р.

Укладач _____ (Шевченко В.М., Шевченко Ю.В.)

Завідувач відділу _____ (Литовченко С.В.)